

MAAOMAAVALITSUS

EESTI MAAOMAAVALITSUSTE LIIDU HÄÄLEKANDJA

17. JUULI 1933. A.

Nr. 7

ÜHETEISTKÜMNES AASTAKÄIK

Väljaandja: Eesti Maaomavalitsuste Liit.

Toimetaja: F. Wellner

Tellimise hind:	Toimetus ja talitus:	Kuulutuste hind:
Aastas Kr. 5.—	Tallinnas, Suur Roosikrantsi nr. 12. Tel. 452-72. Posti j. arve nr. 252.	1 lhk. Kr. 20.—, ½ lhk. Kr.
Pooles aastas . . . „ 2.50	Jooksvad arved: Eesti Panga Tal-	10.—, ¼ lhk. Kr. 5.—, 1/8 lhk.
1923 aastak. . . . „ —.50	linna osak. nr. 609, E. Rahvapangas	Kr. 2.50, 1/16 lhk. Kr. 1.25.
1924—1931. a. à . . . „ 2.50	nr. 991 ja Põllumeeste Keskpangas nr. 728.	Dokumentide kaotamise kuulu- tused 50 senti dokumendi pealt.

Ilmub üks kord kuus, 12 numbrit aastas.

SISU:

Isiku perekonnanimede, nimede ja koha- nimede kirjutamisviisist — Teofil Teder	Lhk. 99
Veel isiku perekonnanimede, nimede ja ko- hanimede kirjutamisviisist—V. Avesson	„ 106
Omavalitsustegelasi	„ 111
Eesti Maaomavalitsuste Liidu ja omava- litsuste tegevusest	„ 111
Omavalitsuste päevauudiseid	„ 112
Kuulutusi	„ 98

Vallavalitsustele

Kuulutage
hobusepasse ja teisi
dokumente

maksvusetuks

ainult maaomavalitsuste
häälekandjas
„Maaomavalitsus“

Eesti Omavalitsuste Kinnitus A.-S.

„OMA“

Põhi- ja lagavarakapitalid üle
Kr. 520.000.—

toimetab

*tule-,
elu-,
rahe-,
koduloomade-,
murdvarguse- ja
klaasikindlustusi*

Edasikindlustuste vastuvõtmine valdade vastastikku kindlustusseltsidelt.

Seltsi osanikkudeks on kõigi maakondade omavalitsused, paljud linna-, alevi- ja valdade omavalitsused.

Seltsil omad majad Tartus ja Viljandis.

Juhatus ja peakontor: Tartus, Riia tn. 41, telef. 3-44 ja 5-62.

Peaagentuurid:

Tallinnas, Väike-Karja tn. 3, telef. 437-59

Rakveres, Viru Pangas, telef. 109.

Pärnus, Riiüti tn. 29, telef. 2-30.

Agentuurid kõigil pool üle maa.

Maavalitsustele.

Liidu büroos on veel piiratud
arvul järele jäänud ja saadaval

põllupidajate võlgade korraldamise

PLANKETTE.

Kokkuleppe otsus (vorm nr. 2), „Riigi Teataja“ kuulutuse teade (vorm nr. 3), kutsed ja aruande vormid (vorm nr. 1, 2 ja 3.)

Eesti Maaomavalitsuste Liit.

Isiku perekonnanime, nime ja kohanimede kirjutamisviisist.

Teofil Teder.

Selle küsimuse juures on juba peatunud V. Avesson oma artiklis „Isiku ja kohanimede kirjutamisviisist“ (vt. „Maaomavalitsus“ nr. 3 — 1933). Kuna ma aga terve rea V. A. arvamustega ja seisukohatadega ei saa nõus olla ja kuna selles artiklis leidub ka muidki ebatäpsusi ja põhjendamata etteheiteid Kohtu- ja siseministeeriumile, mis võiksid valearvamusi tekitada, arvan tarviliku olevat sama küsimuse juures peatuda.

Maksva korra järgi tuleb perekonnaseisuametnikul isiku õige perekonnanime sissekandmiseks aktidesse (kahtluse puhul) kindlaks teha perekonnanimede kirjutamisviis vastavate dokumentidega, näiteks isiku sünni-, abielu-, perekonnaseisutunnistustega, kui perekonnaseisuametnikul need andmed tema käsitada olevatest perekonnakirjadest ei selgu (vt. Perekonnaseisuseaduse juhtnöörid §§ 6, 28, 31, 32 R.T. 48 — 1926).

Perekonnanime ja nime märkimisel perekonnaregistrisse võetakse aluseks isiku sünnimeetrikas resp. sünniregistris (sünniaktis) tähendatud perekonnanimi, nimi (Perekonnaseisuseaduse juhtnööride § 61 T.T. 48 — 1926, § 62 — R.T. 27 — 1931).

Kui isikul mitu nime, siis tuleb neid perekonnaregistrisse ja aktidesse märkida samas järjekorras, kui nad on sisse kantud sünniregistrisse resp. sünnimeetrikasse.

Juhul, kui perekonnaseisuametnikule esitatud mitmesugustes dokumentides on ühe ja sama isiku perekonnanimi märgitud lahkuminevalt, näiteks sünnimeetrika järgi „Tõnts“, abielumeetrika järgi „Tõnson“, kaitseväetunnistuse järgi „Tõntsov“, isikutunnistuse järgi „Tõntson“ jne., tuleb isiku õige perekonnanimena arvesse võtta ja perekonnaregistrisse märkida „Tõnts“ ja klambrites kõik teised nimekujud, mis esinevad isiku dokumentides, välja jättes vaid need, mis erinevad õigekirjutuselt, kuid muidu ühekõlalised. Soovib kodanik vabaneda sellest perekonnanime kujust ja jääda ühe klambrites märgitud perekonnanime juure, või soovib omale võtta sootuks uue perekonnanime, siis tuleb tal pöörata vastava avaldisega

Kohtu- ja siseministeeriumi poole Perekonnanimede muutmise seaduses (R.T. 57 — 1930) ettenähtud korras.

Nii siis üldreegel on: perekonnanimi, samuti nimi tuleb märkida aktiraamatutesse või perekonnaregistrissesel kujul, kui see on märgitud isiku sünnimeetrikasse resp. sünniakti. Sellel üldreegil on aga oma erandid.

Kuna Petserimaa ja Naroova taguste valdade elanikkude suuremal osal puudusid perekonnanimed kuni 1922. aastani, on nad meetrikaraamatutesse suuremalt jaolt sisse kantud perekonnanimedeta. Niisuguste kodanikkude perekonnanimesid tõestavateks algdokumentideks on vastavad perekonnanimede panemise protokollid või nende ärakirjad, mis hoitakse alal vastavates Petserimaa- ja Naroovatagustes vallavalitsustes ja duplikaadid Kohtu- ja siseministeeriumis.

Kui nüüd veel avalikuks tuleb perekonnanimeta kodanik, tuleb perekonnaseisuametnikul (Perekonnanimede võtmise seadus, R.T. 11 — 1926) asjast teatada politseile vastava juurdluse toimepanemiseks ja selle edasisaatmiseks Kohtu- ja siseministeeriumile, varustatult Perekonnanimede võtmise seaduses ettenähtud andmetega, mille alusel kohtu- ja siseminister paneb talle perekonnanime. Niisuguse kodaniku perekonnanime märkimise aluseks on siis kohtu- ja siseministri otsus.

Kui isik on oma perekonnanime muutnud, kas Riigikohtu otsusel, mis oli võimalik 1930. a. 1. augustini, või Perekonnanimede muutmise seaduse maksimahakkamise järele (R.T. 57 — 1930) kohtu- ja siseministri otsusel, siis võetakse aluseks need otsused.

Kui isiku perekonnanimi on muutunud adopteerimise (lapsendamise) teel (Balti eraseaduse III k. § 187), on mõõduandev isiku perekonnanime kindlakstegemisel adopteerimise kohtuotsus ja vastavatel kordadel adopteerija sünnimeetrika.

Kui isiku perekonnanimi on muutunud legaliseerimise (seadustamise) teel (Balti eraseaduse III k. § 173) võib seadustamise märkuse puudumisel sünnimeetrikas,

perekonnanime kindlaksmääramisel aluseks olla isa sünnimeetrika.

Naine omab abiellumisega mehe perekonnanime (Balti eraseaduse III k. § 5). Selle perekonnanime märkimise aluseks ei ole siis mitte naise sünnimeetrika (vallaspölv perekonnanime märkimisel küll), vaid mehe sünnimeetrika.

Edasi naise perekonnanimi võib muuta abielulahutamisega ja abielu maksuvusetuks tunnistamisega (Abieluseaduse §§ 18, 32, R.T. 138 — 1922). Niisugustel juhtumitel tuleb perekonnanimede kindlaksmääramisel arvestada vastavaid kohtuotsusi ja siis, kui see osutub tarvilikuks, naise sünnimeetrikat.

Sageli tuleb ette, et sünnimeetrikaraamatusse on isiku perekonnanimi märgitud ebaõieti. Siin olgu tähelepanu juhitud, et seni kui viga ei ole maksva korra järele õiendatud, maksab sünnimeetrikas märgitud perekonnanime kuju. Õiendamine on perekonnanime sõnalise väljendi ebaõige kuju muutmine seaduseväraseks kujuks. Seda on võimalik läbi viia meetrikaraamatutes Perekonnanime muutmise seaduses (R.T. 57 1930) ettenähtud korras. Mõnel juhtumil, kui viga vastuvaidlematul selge ja on tõestatud, kuidas perekonnanimi õieti peab olema, on perekonnanime õiendamist võimalik läbi viia ka lihtsamal korral Kohtu- ja siseministriteeriumilt saadud nõusolekul või korraldusel. Aktides on perekonnanime vea õiendamine võimalik täiendava akti kokkuseadmise teel. Isiku nime (eesnime) õiendamine tema sünnimeetrikas resp. sünniaktis on selle vastu võimalik ainult kohtuotsuse alusel.

Kuna meetrikaraamatud peeti meie kodumaal vene ajal vene keeles, enne 1891. a. juunit ka saksa keeles ja eesti ajal osalt vene, saksa, rootsi, läti ja ladina keeles, tekib küsimus, kuidas nendes meetrikaraamatutes märgitud nimesid märkida eesti keeles. Nendest keeltest, milles tarvitatakse ladina tähestikku (nagu saksa, rootsi, läti jne. keeles), kirjutatakse perekonnanimesi, nimesi, üldiselt eesti keeles nii, nagu nad märgitud nendes keeltes. Kuna vene keeles on tarvitusel vene tähestik, tuleb vene keeles märgitud nimesid ümberkirjutada eesti keeles tarvitusel olevate tähtedega. Kohtu- ja siseministriteeriumi administratiiv-osakonna ringkirjas 15. novembrist 1927, nr. 1805 II o. p. 4. soovatakse kirjaviihi ühtlustamiseks võtta tar-

vitusele venekeelsete nimede ümberkirjutamisel eesti keelde Akadeemilise Emakeele Seltsi ja Eesti Kirjanduse Seltsilt soovitatud kirjutamisviis: з = z, ж = ž, ш = š, щ = štš, ц = ts, ч = tš, ий = ii, (sõna sees) ja і (sõna lõpul), евъ = ev, ь jääb transkribeerimata, ainult vokaali ees tähendatakse ta j-ga, е = e (kaas-hääliku järel) ja је (sõna algul või vokaali järel); näiteks Гончаровъ = Gontšarov, Плещеевъ = Pleštšejev.

Sellest ringkirjast on kahjuks välja jäänud juhis, et vene с ja х kahe vokaali vahel tuleb kirjutada vastavalt tege-likule hääldamisele „ss“ ja „hh“, näiteks Мясоѣдовъ = Mjassojedov; Чеховъ = Tšehhov, samuti nimed Раиса = Raissa, Василий = Vassili, Михаилъ = Mihhail jne.

V. A. heidab Kohtu- ja siseministriteeriumile ette ebajärjekindlust perekonnanimede kirjutamisviisis, tuues ette perekonnanimi Smirnov, mis kord märgitud „v“-ga, kord „ff“-iga. Niisugune erinev märkimine on aga tingitud järgmisest asjaolust: kui meetrikas on venekeeles Смирновъ, transkribeeritakse see eesti keeles Smirnov. Tuleb aga teatis väljaanda saksakeelse meetrika järgi, milles see märgitud Smirnov, tuleb seda ka tunnistusele, teatisele nii märkida, sest ministriteeriumil või usuühingu perekonnaseisuametnikul puudub siin õigus omavoliliselt perekonnanime kirjutamisviisi muuta.

Teatavasti vene perekonnanimele on lisatud nimekandja sugu määravad lõpud. V. A. kirjutab, et Kohtu- ja siseministriteeriumi administratiiv-osakonna ringkirja kohaselt meil tuleb tarvitada ainult meessoost lõppu. On õige, et tuleb tarvitada ainult meessoost lõppu, kuid, niisugust ringkirja, kuigi see ehk oleks tarvilik, ei ole seni antud, vaid küsimus kerkis üles ühe valla perekonnaseisuametniku seletuspärimisel. Sel puhul palus Kohtu- ja siseministriteerium Akadeemilise Emakeele Seltsi arvamust selle küsimuse kohta. Akadeemiline Emakeele Selts avaldas oma seisukoha ministriteeriumile kirjaga -4.XI. 1931. See arvamine on hiljem avaldatud ka ajakirjas „Eesti Keel“.

Vahemärkusena olgu tähendatud, et Kohtu- ja siseministriteeriumil tuleb pea iga päev seletusi anda, mis oleks huvitav ja ka tarvilik teada kõigil perekonnaseisuametnikkudel. Kõiki neid küsimusi ringkirjaga teatavaks teha läheks väga kulukaks ja nende jälgimine tekitaks raskusi perekonnaseisuametnikkudele. Seepärast

on asunud seisukohale, et parem on niisuguseid põhimõttelise tähtsusega seletusi avaldada ühekorraga, koondatult ja grupeeritult käsiraamatus, milleks ka vastavad eeltööd käimas.

Kuna V. A. nimetatud Akadeemilise Emakeele Seltsi seisukoha, mille on omaks võtnud ka Kohtu- ja siseministeerium, on esitanud pealiskaudselt, mis aga võimaldab väärarusaamist käesolevas küsimuses, esitan selle seisukoha täpsalt:

„Eesti Vabariigi piiridesse kuuluvate isikute perekonnanimed (siin on mõeldud Eesti Vabariigi kodakondsusesse kuuluvate isikute perekonnanimed — T. T.), nende keelelisest algupärast hoolimata, alluvad riigikeeles tarvituses nimesõna muutmisreeglitele, mis riigi ametliku keele grammatikale omased. Sellest seisukohast näiteks käänatakse eestipäraseid perekonnanimedid nagu vastavaid eesti üldnimed (Org gen. Oru, Kõiv gen. Kõiv'u, Raudheiding gen. Raudheiding'u, Seen gen. Seen'e jne.), võõrpäraseid konsonantlõpulisid nimedid aga nagu i-tüvelisi võõrsõnu (Habicht'i, Hubel'i, Kurlenz'i Pöhl'i, Smirnoff'i jne.). Siiski kahe- ja enamsilbilised sõlõpulisid, kui si ees on lühike vokaal, käänduvad e-tüvelistena: Herodes'e, Nikodemus'e, Lenzius'e, Verus'e, kuid: Neuhaus'i, Behrens'i, Neus'i.

Järelikult ei saa eestikeelses tarvituses küsimusse tulla Eesti kodakondsete võõrapärase perekonnanimede päritolu keele grammatika erireeglid, näit. läti algupärase nimed s või š juurdeliitmine ainsuse nimetavas (Gailits, Zirnask, neist aga gen. Gailit'i part. Zirnask'it) või vene algupärase nimedel erilise vormi (-a) tarvitamine naissoost nimekandja puhul (Gusseva, Smirnova, Nikitina, Verhous-tinskaja). Nende nimede konsonanttüvi jääb kõigis käänetes ja nimeomani ku sugu poolest hoolimata muutu-mata: Zirnask — Zirnask'le, Gailit — Gailit'ist, Pukits — Pukits'iga (või Pukits'aga), pr. Stukis — pr. Stukis'ele, pr. Smirnoff — pr. Smirnoff'i, prl. Gussev — prl. Gussev'i, Anna Nikitin'ile, Veera Kovalevski, pr. Kuperjanov'ile jne.

Võõramaalaste (s. o. välismaalaste — T. T.) nimede tarvitamisel käiakse üldisema rahvusvahelise uususe järele, s. o. nimi püsib ka eestikeelses tarvituses kõigis

käänetes sel kujul, nagu seda asjaomane isik ise ja ka üldsus internatsionaalses keelepruugis tarvitab, näiteks Rainis gen. Rainis'e, Dravneeks — Dravneeks'ile, Voldemaras — Voldemaras'ega, Behrziņš — Behrziņš'ist; Anna Pavlova, Sofia Kovalevskaja, Anna Ivanovna, Marie Leszcynska jne.“

Mis puutub V. A. poolt ülestõstetud küsimusse, kuidas transkribeerida eesti keeles rootsi a, millel o peal, siis tuleb see samal kujul märkida ka eesti keeles. Sama võiks öelda taani keele läbitõmmatud o kohta, mis hääldatakse meie ö-na. Ühesõnaga võõrkeelte märgid, mis puuduvad meie keeles, tulevad vastavatel kordadel üle võtta.

Nagu juba ülal tähendatud on perekonnanime kirjutamisviisi kindlakstegemisel peaaluseks isiku sünnimeetrika. Kuni Riigikohtu vastava seletuseni asuti seisukohal, et nimede õietikirjutamises tuleb perekonnaseisu akte täites kinni pidada täpselt tähttähest kirikumeetrikas tähendatud nimekujust ja arvati, et ka nime õigekirjutusliku paranduse peab lubama Riigikohus. Riigikohtu tsiviilosakonna otsusest 7. aprillist 1927 (Riigikohtu tsiv. osak. toim. nr. 30 — 1927) selgub, et on lubatud õigekirjutuslikud parandused. Riigikohtu seletusel on olemas nimekandjast, kuidas ta oma nime ortograafiliselt kirjutada tahab, kas näiteks Leppik, Varri, Kalla või Lepik, Vari, Kala. Niisuguste nimede õigekirjutuse fikseerimine, mis mõne aja pärast jälle muutuda võivad, ei ole perekonnanimede muutmise, mis alluks Riigikohtule (nüüd Kohtu- ja siseministeeriumile). See seletus on Kohtu- ja siseministeeriumi adm.-osakonna ringkirjaga 12. IX. 1927 nr. 43 p. 4. tehtud teatavaks perekonnaseisuametnikkudele vastavatel kordadel käsitamiseks. Riigikohtu otsusest (Tsiv. osak. toim. nr. 30 — 1927) tuleb järelda, et perekonnaseisuametnik on õigustatud seni algdokumentides vana ortograafia järgi kirjutatud perekonnanimedid kirjutama akti praegusaja õigekeelsuse reeglite kohaselt, kui kodanik avaldab sellekohase soovi või nõusoleku. Üksikasjalikumaid juhtnõure, kuidas praktikas seda teostada ei ole seni ringkirjaliselt antud. Küll aga on Kohtu- ja siseministeerium annud üksikutele seletuspärimistele sel alal hulgaliselt seletusi ja nõuandeid, mille najal on tekkinud juba teatud praktika.

Otsustandjaks, kuidas perekonnanimi ortograafiliselt kirjutada, on nimekandja ise, mitte aga teised isikud või asutised (Kohtu- ja siseministeeriumi adm.-osak. seletus Viljandimaa koguduse perekonnaseisuametnikule 20. VI. 1931, nr. 249). Nime õigekirjutuslikkudes parandustes ei tohi minna niikaugele, et nime hääldamine selle tagajärjel muutuks, sest siis ei oleks see enam õigekirjutuslik parandus, vaid perekonnanime muutmine, mis Perekonnanime muutmise seaduse põhjal allub Kohtu- ja siseministrile (Kohtu- ja siseministeeriumi adm.-o. seletus 11. V. 1931, nr. 141 Linnamäe valla perekonnaseisuametnikule).

Õigekirjutuslik nimede parandamine on võimalik ka mitteeestipärastes perekonnanimeses, kui selle tagajärjel nende hääldamine ei muutu. Seega määrab ligemalt nime kirjaviisi nime hääldamine. Lisandusi ning tähelisi väljajätte ei või ses ulatuses ette võtta, et nimi tõelisest hääldusviisist kõrvale kalduks.

Mõnel juhtumil ei ole sugugi kerge perekonnaseisuametnikul seisukohta võtta, kas võib vastu tulla kodaniku soovile tema nime õigekirjutuslikult parandada. Kahtluse puhul on soovitatav enne paranduse läbiviimist teada saada Kohtu- ja siseministeeriumi seisukoht vastava seletuspärimise teel.

Näitena toon siin perekonnanimesi, mille õigekirjutusliku parandamise võimaluste kohta Kohtu- ja siseministeerium on avaldanud oma seisukoha.

Meetrikas märgitud „Aunapu“ võib perekonnaregistris märkida „Õunapuu“, kui nimekandja selleks avaldab kirjalikult soovi perekonnaseisuametnikule. Perekonnaregistri märkuselahtri tuleb perekonnaseisuametnikul teha märkus, et isiku soovil tuleb tema perekonnanimi, mis vana kirjaviisi järgi kirjutati „Aunapu“ kirjutada „Õunapuu“. Perekonnaregistri tähestikus tuleb aga niisugusel juhtumil avada kaks kaarti üks „Aunapu“, teine „Õunapuu“ nime järgi (K.-S. adm.-o. seletus 21. III. 1932. a. 1989 Kärkla alevi perekonnaseisuametnikule).

Kui isiku perekonnanimi on meetrikas „Roosvaldt“, isik aga soovib seda kirjutada „Roosvald“, siis ei saa sellele soovile perekonnaseisuametnik vastu tulla. Roosvaldt hääldatakse teisiti kui Roosvald, järelikult pole siin tegemist puhtortograafilise küsimusega, võiks parandada vahest ainult „Roosvalt'iks“.

Kui isiku perekonnanimi on meetrikas „Jama“, hääldatakse tegelikult „Jaama“, siis on võimalik seda isiku soovil kirjutada „Jaama“ (K.-S. adm.-osak. seletus 25. X. 1932, nr. 1195 Laiuse valla perekonnaseisuametnikule).

Kui isiku perekonnanimi on meetrikas saksa kirjaviisi järele „Kohl“ hääldatakse aga „Kool“, siis võib kui isik selleks soovi avaldab kirjutada „Kool“. Samuti võib John kirjutada Joon, Vehlmann kirjutada Veelmann.

Mis puutub küsimusse, kas perekonnanimi „Virro“ võib kirjutada „Virus“, siis Akadeemilise Emakeele Seltsi seletusel (6. VI. 1931) vana kirjakeele kuju „Viro“ hääldati eesti üldkõne keeles „Virus“, kuid murdeti ka „Virus“, nii on seda võimalik selle järgi, kuidas kodanik oma perekonnanime hääldab, lubada parandada „Virus“ või „Virus“.

Seletuspärimisele, kas võib meetrikaraamatus märgitud „Hunt“ kirjutada aktides isiku soovil „Unt“ on Kohtu- ja siseministeerium seletanud, et seda võib. Põhjendas niisugust seisukohta ministeerium sellega, et käesoleval juhul (Hunt — Unt) hääldamise muutmisega tegemist ei ole, vaid kummagi nimekuju erinevus on puhtortograafiline, tegelikult hääldatakse seda nime ilma h-ta. Nii võib tarvitusele võtta „Hunt“ või „Unt“ vastavalt nimekandja enda heaksarvamisele. Nimekandjal tuleb perekonnaseisuametnikule anda sellekohane allkiri. Perekonnaregistri märkuste lahtris tuleb niisugusel juhtumil märkida, et isiku perekonnanimi, mis meetrikaraamatus „Hunt“ kirjutatakse tema soovil edaspidi „Unt“.

Edasi on Kohtu- ja siseministeerium oma arvamuse avaldanud järgmiste perekonnanimede õigekirjutusliku parandamise poolt: Humma — Huma, Jõggeva — Jõgeva, Iher — Iher, Zopp — Tsopp, Victor — Viktor, Hanni — Hani, Sabas — Saabas, Taniel — Taaniel (kuid mitte Daniel), Emanuel Verus — Emaanuel Veevus, Treter — Treter, Sep — Sepp, Kuk — Kuk jne. (K.-S. adm.-os. seletused 4. apr. 1932, nr. 2081 Võru valla perekonnaseisuametnikule, 8. sept. 1931, nr. 954 Tallinna linna perekonnaseisuametile, 11. dets. 1931, nr. 474 Valga linna perekonnaseisuametile ja teised).

Kui perekonnanimi „Murs“ hääldatakse „Murss“ (s pikk) mitte „Murs“ (= murss — r pikalt), siis on selle perekonnanime parandamine „Murss'iks“ õigustatud (K. S. adm. osk. seletus 20. juu-

nist 1931. nr. 249 Viljandimaa kogud. perekonnaseisuametnikule). Nime Närška kirjutusviisi „Nerska“ kujul võiks seletada ortograafiliseks muudatuseks, kui arvestada, et Vene keeles „ä“ transkribeeritakse e-ga ja dokumentidesse võiks olla sattunud venepärane kirjutusviis.

Vana ortograafiline sõna „Kebba“ tuleb lugeda „Keba“ ja mitte „Käba“, sest eesti keeles on olemas niihästi sõna „keba“ kui ka „käba“. Soovib isik perekonnanimemeks siiski „Käba“, on seda võimalik läbi viia perekonnanime muutmise korras (K. S. adm. osk. seletus 10. dets. 1932. a. nr. 1438 Anija valla perekonnaseisuametnikule).

Perekonnanime „Kohw“ parandamist „Koff'iks“, Senka — Semka'ks, Väljal' — Välja'ks, Küülmann — Püülmann'iks, Pildtu — Pilt'iks ei saa viia kõnesoleva Riigikohtu seletuse alla. See oleks Riigikohtu seletuse väärarusaamine, sest siin on tegemist juba perekonnanime muutmise, mis võimalik läbi viia ainult Kohtu- ja siseministri otsusega.

Soovib kodanik oma perekonnanime õigekirjutust parandada ja leiab perekonnaseisuametnik seda soovi tähelepanuväärivaks, võtab perekonnaseisuametnik kodanikult sellekohase allkirja, mis võiks sõnastada näiteks järgmiselt: „Tugedes Riigikohtu seletusele 7. apr. 1927. ja eesti keele õigekirjutusreeglitele, soovin, et minu perekonnanimi ja nimi, mis sünnimeetrikas märgitud „Kusik, Hermine-Miina“, märgitakse akti ja perekonnaregistrisse „Kuusik Hermine-Miina, nagu ma seda tegelikult häälendan. Hermine-Miina Kuusik (allkiri). Tõestan Hermine-Miina Kuusiku allkirja. N. N. (allkiri). A. linna (alevi valla) perekonnaseisuametnik“. Niisuguse allkirja alusel kantakse isiku perekonnanimi, nimi akti ja perekonnaregistrisse „Kuusik, Hermine-Miina“. Allkiri ise hoitakse alal perekonnaregistri lisatoimetuses. Niisugusel korral tuleb perekonnaregistris tähendada siiski ka, kuidas kirjutati kodaniku perekonnanimi endise kirjaviisi järgi, et ei kaoks ühendus suguvõsa selgitamisel.

Kui aktis on kodaniku perekonnanimi märgitud vana kirjaviisi järgi ja kodanik soovib hiljem selle põhjal saada tunnistust, kus perekonnanimi märgitud uue kirjaviisi järele, tuleb perekonnaseisuametnikul kõige pealt kodanikult võtta vastav allkiri. Kodaniku allkirja põhjal teeb perekonnaseisuametnik akti äärele märkuse, et kodaniku sooviavalduse (allkirja) alu-

sel kirjutatakse tema perekonnanimi praegusaja õigekirjutusreeglitele vastavalt nii ja nii. Järgneb perekonnaseisuametniku allkiri ja märkuse tegemise aja märkus. Kui akti teine eksemplar on Kohtu- ja siseministeeriumis, tuleb märkuse sõnasõnaline ärakiri saata ka sinna märkimiseks akti teise eksemplaris ja alles selle järele antakse kodanikule tunnistus. Kui kodanikule juba varem on tunnistus välja antud, võib sama tunnistuse pöördele teha perekonnanime õigekirjutuse kohta niisugune märkus kui seda märgiti akti äärele, ilma tunnistuse sisu parandamata. Märkus peab olema muidugi perekonnaseisuametnikult alla kirjutatud ja varustatud selle tegemise aja märkusega, samuti tuleb märkus varustada siin pitsati jäljendiga.

Kui kodanik hiljem registreerib oma järgmist perekonnaseisu muudatust (lapsesündi, oma abielu jne.), võib tema perekonnanimi akti märkida juba ainult uue ortograafia järgi.

V. A. leiab, et eriosa raskusist perekonnanime kirjutamises moodustavad võörtähed, nagu C, W, Y ja Z. Mis puutub tema poolt toodud näidetesse, siis sünnimeetrikas märgitud Lochk, Puchm, Puchk, Metz, Matz, Cari, Felix, Ewy on kodaniku nõusolekul või sooviavaldusel võimalik äktidesse märkida Lohk, Puhm, Puhk, Mets, Mats, Karl, Feliks, Eevi. Ei ole aga kodanik sellega nõus, tuleb akti märkida siiski nii nagu see märgitud kodaniku sünnimeetrikas. Ümberpöörduvalt kui meetrikas on näiteks „Puhk“ ja kodanik soovib, et akti märgitakse „Puchk“, siis niisugusele soovile ei ole võimalik vastu tulla.

Mis puutub ühe ja kahe postiga w'sse, siis perekonnanimedel kirjutamisel tuleb silmas pidada järgmist: kui perekonnanimi on puhteestikeelne, siis tuleb tarvitada ühepostilist „v“-d, näiteks Ravasoo, Põlvaste, Veski, kui aga perekonnanimi ei ole eestikeelne, näiteks Kreutzwald, tuleb siiski lubada tarvitada ka kahepostilist w'd.

Nimede (s. o. eesnimede) alal võib vahet teha nimede vahel, mis antakse vastasündinutele sünniakti koostamisega ja nimede vahel, mis kui juba olemasolevad tulevad akti märkida (vanemate, abiellujate jne. nimed).

Perekonnaseisuseaduse juhtnööride § 26 (R.T. 27 — 1931) põhjal tuleb perekonnaseisuametnikul loobuda nimede sissekandmisest akti, mis vastolus heade kommete-

ga või teisiti võivad tekitada avalikku pa-nameelt või on naeruväärsed. Samuti tuleb perekonnaseisuametnikul keelduda akti kandmast vastündinud poeglapsel nime, mis üldiselt tuntud tütarlapse nime-na ja vastündinud tütarlapsele nime, mis üldiselt tuntud poeglapsel nimenä.

Vastündinule antava nime registree-rimisest loobumine ainult põhjendusega, et esitatud nimi ei ole seni tarvitatud, ei ole õigustatud. Kuid kui nimi on moonu-tatud ja kirjaveaga, siis tuleks perekonna-seisuametnikul kindlasti vahele astuda. Energiline perekonnaseisuametnik võib nimede õigekirjutusele suurt mõju aval-dada. Nimed Tšotš, Zorže, Järli, Seteere, Sonny Boy, Järri jne. võiks juba kui meile naeruväärseid või heade kommete vasta-seid tagasi lükata. Tihti vanemad, eriti maal, on leidnud mingi võõrapärase või uue nime ja hääldavad seda valesti, kuid vallasekretär-perekonnaseisuametnik paneb selle kirja nii nagu talle öeldud, mida sugugi heaks ei saa kiita.

Näiteks vanem soovib oma pojale pan-na nimeks Ugu, mis tegelikult pidi olema „Hugo“; teisel juhul on vanem nimetanud oma tütre nimeks „Ilja“, mis tegelikult pidi olema „Hilja“. Sekretär oligi pannud kirja „Ilja“, mis pealegi venekeelne pois-lapse nimi ja juba sellepärast oleks tulnud tagasi lükata.

Tarvilik oleks, et vana ortograafilised nimed kantaks nüüd akti praegusaja õige-kirjutuse järgi nii nagu hääldatakse. Ida — Iida, Marri — Mari, Jürri — Jüri, Lilly — Lilli, Mina — Miina jne., kuid kui nimeandja, ütleme näiteks perekondliku traditsiooni pärast ei nõustu nime kirju-tamisega uue kirjaviisi järele, ei ole pere-konnaseisuametnik õigustatud keelduma nime sissekandmisest akti vana kirjaviisi järgi. Soovitav on, et perekonnaseisu-ametites oleks tarbekorral nimede vali-kuks käsitada Akadeemilise Emakeele Seltsi toimetusena XNII — 1929. a., väl-jaantud J. Mägiste raamat „Eestipära-seid isikunimesid“.

Mis puutub juba olemasolevate nimede märkimisse akti ja perekonnaregistrisse, siis maksab siin üldiselt sama kord, mis kirjeldatud ülal perekonnanimede märki-mise kohta akti ja perekonnaregistrisse: nimelt isiku nime kirjutusviisi-le on määravaks isiku sü-nime eetrika. Isiku nimi tuleb sealt üle kanda aktidesse muutmatul kujul. Lu-batud on ainult õigekirjutuslikud paran-dused. Meetrikaraamatu põhjal väljaan-

tavates tunnistustes, teatistes tuleb Koh-tu- ja siseministeeriumil ja usuühingute perekonnaseisuametnikkudel pidada kinni sellest nime kirjutusviisist mis märgitud meetrikasse. Nii tuleb kui meetrikas on märgitud Mina, Lisa, Jürri, An, need nimed niiviisi märkida ka tunnistusele. Pe-rekonnaseisuametnik aga, kellele tunnis-tus esitatakse on õigustatud kodaniku nõusolekul või sooviavaldusel need nimed juba akti märkima Miina, Liisa, Jüri, Ann.

V. A. kirjutisest võib arusaada, et ta tõlgitseb Riigikohtu otsust (Riigi-kohtu tsiv. o. toim. nr. 30 — 1927) nii, nagu oleks sellega sunduslikuks tehtud vana ortograafia järgi kirjutatud pere-konnanimesi kirjutada uue järele. Ometi on Riigikohtu otsuses selgelt öeldud, et oleneb nimekandjast kuidas ta oma pere-konnanime õigekirjutuslikult soovib kir-jutada. Järelikult on kodanikul õigus jää-da vana kirjaviisi järgi märgitud nime juurde. See Riigikohtu seletus on Kohtu- ja siseministeeriumi poolt laiendatud ta eesnimedele. Ka siin oleneb nimekandjast, kuidas ta oma nime õigekirjutuslikult tah-ab kirjutada ja seepärast ei ole Kohtu- ja siseministeeriumil või usuühingu perekon-naseisuametnikul õigust omavoliliselt isiku seljataga tema nime kirjutusviisi muuta, nagu seda sooviks V. A.

Muidugi ka eesnimede kirjutusviisi kohta maksab põhimõte, et võib vana ortograafilist nime parandada uuele ortograafia-le, aga mitte ümberpöörduvalt.

Venekeelsete tähtedega meetrikasse märgitud nimed tuleb transkribeerida eesti keelde. Näiteks on meetrikaraama-tus „Ioаннъ“, tuleb seda akti märkida „Joann“, aga mitte „Iwan“, „Johannes“, „Johann“, „Juhan“, „Juku“ või koguni „Jaan“ nagu see praktikas ette tulnud. „Христофоръ“ tuleb märkida Hristofor, mitte Kristjan; „Карпъ“ tuleb märkida „Karp“ mitte Karl või Kaarel; „Антонъ“ tuleb märkida Anton, mitte Hans või Ants; „Гаральдъ“ tuleb märkida Harald, mitte Garald; „Евдокия“ tuleb märkida Jevdokia mitte Eudokie; „Елизавета“ tuleb märkida Jelizaveta; „Елисавета“ tuleb märkida Ielisaveta, mitte Elisabeth või Elisabet; „Владимиръ“ tuleb märkida Vla-dimir mitte Voldemar jne.

Ühesõnaga ristimisel antud võõrakeel-sed nimed ei või asendada vastavate ees-tikeelsete nimedega, sest see toob segadusi ja teeb teatavaid raskusi isiku kindlaks-tegemisel. Erandiks võivad olla ainult niisugused nimed nagu „Петр“, mida eesti

keeles märgitakse „Peeter“, Александръ — „Aleksander (K.S. adm. o. seletus 16. III. 1932, nr. 100 Pr. Tartu linna perekonnaseisuaametile, 27. II. 1932 nr. 1811 Uulu valla perekonnaseisuaametnikule ja teised).

On eestlasele Itaalias sünniregistree- rimisel antud nimeks Giuseppe, tuleb ta loomulikult ka meie perekonnaregistris märkida Giuseppe aga mitte Joosep. Ei ole keelatud ka Eestis vanemal anda oma lapsele sünniregistreerimisel nimeks Giuseppe.

Kui asuksime hra Avesson'i seisukoha- le, et võõrkeelsed nimed tuleb eesti keeles asendada vastavate eesti keeles olevate ni- medega, siis tekiks nimede märkimises tõeste täielik segadus, sest meie nägime juba mitu variatsiooni on näiteks ni- mel „лоаннь“ eesti keeles, missugusele neist anda eesõigus!? Ja lõpuks ei saa ometi perekonnaseisuaametnikult nõuda, et ta kõiki maailma keelte nimesid peaks suutma tõlkida. Seepärast tuleb parata- mata paremaks tunnistada praegust kor- da, kus nimed kirjutatakse eestikeeles nii, nagu nad märgitud algdokumentidesse, vaatamata nende võõrapärasusele.

Kokkuvõttes ei saa ülaltoodu põhjal, nõus olla V. A. väitega, nagu valitseks meil perekonnanimede, nimede kirjuta- misviisi otse lubamatu kaos ja nagu oleks eksimuse võimalused piiramatud ka suurima ettevaatuse ja püüdlikkuse juures. Nagu nägime on meil siiski ses küsimuses oma kindlad alused olemas. Nende otstarbekohasuse juures on ju või- malik vaielda, kuid raske on neile paremat leida ilma, et ei tuleks kodanike vabadust sel alal piirata, mis ei oleks aga soovitatav. Parem moraalselt kodanikke mõjutada, et nad parandaksid oma nimed õigekirjutus- likult.

Lõpuks peatun veel kohanimede kir- jutamisviisi juures. Ei saa nõus olla V. A. väitega nagu valitseks sel alal kogu riigis segadus. Härra Avesson kir- jutab, et perekonnaseisuaametnikud peavad omavalitsuste nimetusi tarvitama, nii na- gu nad kuulutatud välja „Riigi Teatajas“. Minu teada „Riigi Teatajas“ ei ole veel avaldatud üldist omavalitsuste nimetuste nimekirja, seepärast niisugust eeskirja ei saa olla. Teedeministeeriumi poolt omal ajal väljatöötatud ja Akadeemilise Ema- keele Seltsi juhatusel poolt parandatud omavalitsuste nimistu on seni Vabariigi Valitsuse poolt kinnitamata ja ei oma see- pärasest veel ametlikku maksvust.

Praegu maksab põhimõte, et omava- litsuse nimetus on õige kir- jutada nii, nagu vastav oma- valitsus oma nimeise kirju- tab.

Hea juhisen kohanimede õigekirjutu- se kohta võiks perekonnaseisuaametniku- dele soovitada „Üleriiklikku asumite ni- mestikku“, mis ilmunud posti peavalitsuse väljaandena 1923. aastal. Usuühingute perekonnaseisuaametitele on 1928. a. saa- detud omavalitsuste nimetuste õigelt kir- jutamiseks, nende sellekohasel sooviaval- dusel, Eestis asuvate linnade, alevite ja valdade nimekiri. Selle põhimõtte alusel ei saa Skarjätina valla asemel märkida Karjāti vald. Skarjätina vallavalitsuse kaebusel juhtiski siis Kohtu- ja siseminis- teerium Tallinna linna perekonnaseisu- ameti tähelepanu sellele, et seni kui Skar- jätina valla nimetus pole muudetud amet- likus korras, tuleb seda nimetada „Skar- jätina“ (K. S. adm. o. kiri 25. okt. 1930, nr. 1005).

V. A. kahtlustab edasi Kohtu- ja sise- ministeeriumi kahesuguse mõõdupuu tarvitamises omavalitsuste ja usuühingute perekonnaseisuaametite suhtes, mida kate- gooriliselt tagasi tõrjun. Kui ministeeriu- mile esitatakse kaebus mingisuguse pere- konnaseisuaameti tegevuse või tegevusetuse kohta, siis teeb ministeerium ühesuguse korralduse vaatamata sellele, kas korra- rikkuja on usuühingu või omavalitsuse pe- rekonnaseisuaametnik. V. A. ei või ühtki konkreetset juhust ette tuua, kus ministeeriumile oleks kaevatud, et usuühingu pe- rekonnaseisuaametnik märgib omavalitsus- tena kohti, mis õieti ainult kogukondade ja mõisate nimetused ja kus siis ministeerium ei oleks teinud vastava ettekirjutava korralduse.

Omavalitsusel, kes saanud akte, kus märgitud omavalitsustena kohti, mis ai- nult kogukondade ja mõisate nimetused, tuleb talitada Perekonnaseisuseaduse §§ 23, 24 ja Prs. s. juhtnõõride §§ 55—59 ettenähtud korras.

Vanemate ja abiellujate sünnikohtade märkimisel sünni- ja abieluakti on vahest raskused ja arusaamatused võimalikud. Kohtu- ja siseministeeriumi adm.-o. sele- tusel tuleb vanemate sünnikohana märkida sünniakti see omavalitsus (linn, alev, vald), mille administratiiv-piirkonnas sün- niakti kokkuseadmise ajal vanema sünni- koht (talu, asundus, küla jm.) tegelikult asub (K. S. adm. o. seletus Keila as. lut.- koguduse perekonnaseisuaametnikule 8. X.

1926. a., nr. 308). Näiteks on vanem sündinud omaaegses Türi alevis, mis nüüd kuulub Türi linna administratiiv-piirkonna alla, siis märgitakse tema sünnikohaks nüüd Türi linn, või kui kodanik on sündinud Nehatu valla teatavas talus, mis praegu kuulub Tallinna linna administratiiv-piirkonna alla, märgitakse tema sünnikohaks Tallinna linn.

Vahetegemiseks ühenimeliste kohanimede vahel tuleb märkida akti ka maakonna nimetus, näiteks Roela vald Virumaal või Roela vald Tartumaal.

Kuni 1. juulini 1926. peetud meetrika- raamatutes ei märgitud sünnikohti ühtlaseks, vaid märgiti läbisegi: kord mõisa, valla, küla või isegi ainult talu nimetusega. Apostliku õigeusuliste sünnimeetrikates ei olnud üldse ette nähtud märkida lapse sünnikohta. Kohanimed on nendes allikates suuremalt jaolt märgitud saksa- või venekeelsete nimetustega. Aramääramiseks, missuguse praegusaja valla administratiiv-piirkonda kuulub lapse vanema

või abielluja kohta meetrikas märgitud sünnikoht, on soovitatav kasutada juba ülalnimetatud „Üleriiklikku asumite nimestikku“, mis sisaldab linnade, alevite, valdade, külade, asunduste, üksiktalude ja muid kohanimetusi tähestikulises järjekorras, ära määrates, missugusesse maakonda ja valda teatav asum (koht) kuulub. Saksa- keelsele kohanimele vastava eestikeelse nimetuse kindlakstegemiseks on soovitatav käsitada, näiteks „Revalscher Kalender“, mis sisaldab asumite nimesid kõrvuti saksa ja eesti keeles.

Sünnikoha nimetused, mis alg-dokumendis märgitud saksa keeles, näiteks „Heimadra“, tuleb märkida eesti keeles Kähri vald jne. Juhtumil kui saksakeelsele kohanimele eestikeelset nimetust ei saa kindlaks teha ja ka asjaosaline ei tea oma sünnikoha asukohta, tuleb sünnikoht märkida hanejalgades nii, nagu see märgitud alg-dokumentides (K.S. adm. o. seletus 4. apr. 1932, nr. 2081 Võru valla perekonnaseisuametnikule).

Veel isiku perekonnanimede, nimede ja kohanimede kirjutamisviisist.

V. Avesson.

Kuigi käesoleva ajakirja veergudel juba varemalt on võetud sõna ülalnimetatud küsimuse kohta, ometi pole küsimus siiski sedavõrt selge, et seda ei tarvitseks käsitleda. Juba esimese kirjutise puhul tähendasin, et meil isiku perekonnanimede ja nimede kirjutuse alal puuduvad kindlad reeglid ja püüan seda põhjendada ka järgnevas kirjutises.

Saksamaal näiteks on Perekonnaseisuseadus maksmas juba Bismark'i ajast, kuna isikute ees- ja perekonnanimede probleeme lahendatakse Saksa perekonnaseisumetnikkude liidu ajakirjas „Zeitschrift für Standesamtswesen“ veel tänapäev ja mitte väga harva, siis peame jõudma veendumusele, et meilgi see küsimus veel lõpplahendust pole leidnud ja sel alal tekki- vaid probleeme saame lahendada veel aastaid.

Enne aga kui asuda asja sisulisele vaatlusele lubatagu siinkohal kategooriliselt kinnitada, et nende ridade kirjutajal eelmise ja käesoleva artikli kirjutamise ja küsimuste arutelu puhul puudus ja puudub vähimgi tahe teha kellelegi ette- heiteid või kallaletunge. Eelmise ja käes-

oleva kirjutise ainuke siht on näidata raskusile, milledega perekonnaseisumetnikul tuleb võidelda. Et aga siiski on veel lahendamata ja selgitamata küsimusi, siis neile viitamiseks ongi mõeldud käesolevad read.

Praegu maksva korralduste järgi perekonnanime ja nime märkimisel perekonnaregistrisse peab võtma aluseks isiku sünnimeetrikas, resp. sünniregistris (sünniaktis) tähendatud perekonnanime ja nime (Perekonnaseisusead. juhtnõotide § 61 — RT 48 — 1926, § 62 — RT 27 — 1931). Kui isikul on mitu perekonnanime ja nime, tulevad nad kõik märkida perekonnaregistrisse samas järjekorras, nagu nad märgitud sünniregistrisse resp. sünnimeetrikasse. See on mõistetav. Edasi seletab T. T., et perekonnaregistrisse märgitakse ka kõik need nimed, mis isikul on abieluaktis (abielumeetrikas) kaitsevõest vabastamise tunnistisel ja isikutunnistisel. Kui aga ühineda selles küsimuses T. T. arvamusega ja tegelikult ka nii toimida, siis tekib esmajoones tehnilisi raskusi. On nimelt sageli isikuid, kel igal dokumendil on ise variant ja kui need

kõik märkida perekonnaregistrisse selleks määratud kohale, siis võib päris julgesti öelda, et kõigeiks selleks ei jätku ruumi. Eriti veel siis, kui on tegemist naiskodanikkudega, kes on olnud mitmes abielus ja igast abielust pärinud rea nimesid. Milline küll näeks välja perekonnaseisutunnistis, mis antud välja selliselt leheküljelt! Kõik senised formularid lubavad järeldada, oma ruumi jaotuselt, et sellist nime kogumist pole ette nähtud. Hulga lisatööd annaks sel puhul ka kartoteegi kirjutamine, sest kartoteeki tuleks ju kirjutada kaart ka nime iga variandi kohta. Suuremais linnus, nagu Tallinnas ja Tartus, paisuks kartoteek sel puhul määratu suureks. On arvata, et eelnimetatud viisil pole talitanud, vähemalt seni, veel ükski perekonnaseisuametnik. Küll aga märgitakse perekonnaregistrisse isiku perekonnanime variandid, mis esinevad endiselt kirikuraamatuis ja äärmisel juhtumil isikutunnistise variandid ja rohkem vist ei nõua ka senine seadustik, määrustik ja juhised.

Üheks probleemiks perekonnakirjade korraldamisel ja ka teiste aktide koostamisel on õige perekonnanime fikseerimine vastavais sünni-, abielu- ja surmaregistris ja perekonnaregistris. T. T. asub seisukohal, et seni kui ebaõieti sünnimeetrikasse kantud perekonnanimi pole õiendatud maksva korra järgi, maksab sünnimeetrikasse kantud perekonnanime kuju ja selline õiendamine olevat võimalik Perekonnanime muutmise seaduses ettenähtud korras (RT 57 — 1930).

Perekonnanimega märgitakse teatavasti isiku kuuluvust teatavasse perekonnanimelisesse isikkonda ehk kollektiivi ja abielus ning väljaspool abielu sündinud laste perekonnanimed on *ipso jure* juba enne sünniregistreerimist olemas. Sellest peaks vist järeldama, et sünnimeetrikasse valesti kantud perekonnanimesid ei tule muuta õigeiks mitte Perekonnanime muutmise seaduses ettenähtud korras, vaid neid tuleks vist korrigeerida resp. õiendada nii nagu seda Kohtu- ja Siseministeeriumi Adm. osakond juba mõni kord on teinud. Nimelt selgitanud isiku õige perekonnanime ja teinud vastava paranduse ka sünnimeetrikasse. Perekonnanime muutmine võiks kerkida küsimusse ikkagi ainult sel puhul, kui seadusepärane päritud perekonnanimi on kas antikultuurne, antinatsionaalne või antimoraalne.

T. T. arvates Kohtu- ja siseministeeriumilt saadud nõusolekul või korraldu-

sel võib perekonnanime õiendada ainult mõnel juhtumil lihtsamal teel, kui vastuvaidlematult on selgitatud teatava perekonna õige perekonnanime väljend.

Tundub aga, et perekonnanime õiendamine üldreeglina peaks sündima lihtsamal teel, Kohtu- ja sisemin. korraldusel ja loal, sest enamikel juhtumel on ikkagi võimalik selgitada õiget perekonnanime ja ainult mõnel juhtumil, kui pole võimalik selgitada isiku, teatava isikkonna, ehk kollektiivi õiget perekonnanime, võiks tulla küsimusse perekonnanime muutmise Perekonnanime muutmise seaduses ettenähtud korras. Tuleks määrata kindlaks ka alused, mis määravad ära teatava perekonna õige perekonnanime.

Praeguse korra järgi tuleb üldjuhisen perekonnaregistrisse märkida isiku perekonnanimi nii, nagu see on märgitud isiku sünnimeetrikasse ja perekonnanime õiendamine on võimalik ainult isiku sellekohasel soovil või algatusel. Et aga isikul oma õige perekonnanime saamiseks igakord pole huvi, siis on võimalikud sellised nähted, et ühes ja samas perekonnas iga perekonnaliige (lapsed) kannab eriperekonnanime, kas omalajal sünnimeetrikasse kande teinud ametniku (vaimuliku) hoolituse või tujukuse tõttu või mõnel muul põhjusel.

Näitena, millised nähted on praegu võimalikud, olgu siinkohal märgitud, et nende ridade kirjutajal on teada perekond kus esinevad nimed nagu Süld, Sült, Sild, Silt, Süldnik, Sildnik ehk jälle Kört, Kert, Kert-Kört, Keerd jne. On ilmselt selge, et nende isikute ühte isikkonda või kollektiivi kuuluvust ilma pikema juurdluseta pole võimalik selgitada. Ja selge on ka see, et nende isikute õigusi on omal ajal jämedasti rikutud, moonutades nende nimesid tundmatuseni. Omaaegsed võimud on teinud vigu ja tänapäeva võimud peaks need kõrvaldama ootamata asjaosaliste sellekohaseid soove või avaldusi. Ainult sel teel oleks võimalik meil praegu kehtvat nime kirjutusviisi kaost kõrvaldada ja seada jalule perekonnanime õiguslik seisund.

T. T. leiab, et mina heitvat ette ministeeriumile, et seal kirjutatakse kord „Smirnoff“ ja kord jälle „Smirnov“. Tööolude jaluleseadmiseks olgu tähendatud, et see pole mitte etteheide, vaid fakti konstateerimine. See selgub ka T. T. enda kirjutisest, kus ta seletab, et venekeelsest meetrikast on võimalik kirjutada „v“-ga kuna saksakeelsest meetrikast tuleb kirju-

tada „ff“ kui see nii märgitud ka meetrikasse. On kord selline, tuleb ka nii talitada „ff“-iga kui see nii märgitud ka meetrikasse. On kord selline, tuleb ka nii talitakse „v“ ja teisest keelest jälle „ff“. Kui üks laps on kantud sünnimeetrikasse saksakeeles ja teine venekeeles, siis on võimalik, et ühe ja sama perekonnaliikmed tahtmatult peavad oma nimesid transkribeerima erinevalt. Kas aga see päris õige on, sellejuures lubatagu kahelda.

Riigikohtu Tsiviilosakonna seletuse järgi 7. aprillist 1927 selliste nimede õigekirjutuse fikseerimine, milline mõne aja pärast võib jälle muutuda, pole perekonnanime muutmine, milline alluks Riigikohtule (nüüd Kohtu- ja siseministeriumile).

T. T. omas kirjutises ütleb, et ministeriumis olevat tekkinud juba teatav praktika nimede transkribeerimise suhtes Riigikohtu otsuse kohaselt. Ja edasi väidab, et Kohtu- ja Siseministerium on seletanud, et perekonnanime „Hunt“ võib transkribeerida ka „Unt“, sest nii pidavat seda perekonnanime ka hääldatama. Kui aga edaspidigi nii talitada, siis jõuame varsti nii kaugele, et „Höövel“ kirjutame „Öövel“, „Hernes“ — „Ernes“, „Hamas“ — „Ammas“, „Haamer“ — „Aamer“, „Hein“ — „Ein“ jne. Ühe sõnaga paljuist kaunikõllalist eesti perekonnanimedest saaks mingid moonutised. See, et rahva hulgas üht või teist tähte küllalt korralikult ei hääldata ei võiks vist küll õigustada selle tähe täiesti kõrvaleheitmist perekonnanimest. Mis mõte on siis üldse meie Akadeemilisel Emakeeleseltsil ja teistel nimemuutmist propageerivail organisatsioonil soovitada perekonnanimed eestistamist, kui mõne nimekandja tujukuse tõttu on võimalik jälle nime moonutada või koguni saksapäradada (Hein — Ein). Riigikohus oma otsusega mõtles kindlasti lubada korregeerida perekonnanimesid, neid kohandades maksvale õigekeelsusele, aga seda ta vist ialgi pole mõelnud, et kõigiti õigekeelsuse reeglitele vastavad perekonnanimed sama otsuse alusel muudetakse viigaseks — grammatika reeglitele risti vastukäivateks.

Kahtlemata väga huvitav on seisukoht, et Riigikohtu seletuse kohaselt, nagu nähtub T. T. kirjutisest, võib edaspidi perekonnanime transkribeerimisel tarvitada ka murdelisi vorme, kui isik seda soovib.

Näitena on toodud Virro, millest kodaniku soovil võib tuletada kas Viru või Viro. Samuti võib vist siis kodaniku soovil „Sallo“ asemel kirjutada „Salu“ või „Salo“, „Käggo“ asemel kirjutada „Kägo“ või „Kägu“, „Arro“ asemel „Aro“ või „Aru“ jne. T.T. seletuse järgi „Riigikohtu otsusest tuleb järeldada, et perekonnaseisametnik on õigustatud seni algdokumentides vana ortograafia järgi kirjutatud perekonnanimesid kirjutama akti praegusa ja õigekeelsusjuhiste kohaselt, kui kodanik selleks avaldab soovi või nõusoleku“. See on ka kahtlematult õige. Kuid sootuks teine küsimus on kas ka murdelisi vorme võib tarvitada, sest sellest Riigikohtu otsust ei lausu sõnagi. Kas viimases küsimuses siiski ei tuleks asuda eitavale seisukohale? Võttes kätte Eesti õigekeelsuse sõnaraamatu, mis kindlasti üks autoriteetsemad aluseid õigekeelsuse fikseerimisel, leiame seal „Aru“, „Kägu“ ja „Salu“, kuid vormid „Aro“, „Kägo“ ja „Salo“ puuduvad täiesti, millest tohiks vist järeldada, et viimased vormid õigekeelsuslikult pole õigustatud.

Nagu nägime ülal, pole „Hunt“-ist „Unt“-i tegemine nähtavasti siiski mitte vist kõigiti seaduspärane. See selgub kaudsel ka T. T. kirjutisest Linnadeliidu häälekandajas („Linnad ja Alevid“ nr. 1, lhk. 10), kus ta ütleb, et „kui nimi (eesnimi) on moonutatud ja kirjaveaga, siis tuleb perekonnaseisametnikul astuda kindlasti vahele. Sellest võiks vist järeldada, et juhtumil kui keegi soovib oma perekonnanime, mis vastab kõigiti õigekeelsusreeglitele, kirjutada moonutatult, kirjaveaga, et ka siis tuleb astuda kindlasti vahele.

T. T. on saanud minu eelmisest kirjutisest kahjuks aru, nagu tõlgitseksin Riigikohtu Tsiviilosakonna otsust, kui sundust vana ortograafia järgi kirjutatud perekonnanimesid kirjutada uue järgi. Tõeolude jalule seadmiseks olgu siinkohal märgitud üks lõik minu eelmisest kirjutisest, kust selgub, et perekonnanime kirjutusviisi juures tuleb leppida kokku ja sundusest pole seal sõnagi. Kirjutise tekstis on sõnasõnalt: „...seepärast peab perekonnaseisametnik perekonnanime kirjutusviisis asjaosalise kodanikuga leppima kokku juba varemalt, kusjuures kodanikule tuleb selgitada nime õi-

gekirjutuse võimalust ja otsarvet“.

Nagu näha asutakse ministeeriumis seisukohale, et eesnimed nagu „Елизавета“, „Евдокия“, „Елена“ tulevad transkribeerida Jelizaveta, Jevdokia, Jelena ja mitte Heleene, Eliisabet, Eudookia. Sama seisukoht on ka selliste nimede suhtes nagu „Моисей“, „Иосиф“, „Илья“, „Гаврииль“, „Иоанн“, „Даниил“ ja „Марфа“. Eestikeelses piiblis aga need nimed on kirjutatud Mooses, Joosep, Elias, Kaabriel, Johannes, Eliisabet ja Marta. Võib ju olla, et ministeerium soovib säilitada vene nimede foneetilist külge, kuid olgu siis selline kontsessioon maksev vaid vene rahvusest kodanikkude kohta. Eesti rahvusest kodanikele aga peaks jätma võimaluse oma eesnimesi kanda ja kirjutada nii, nagu nad lastele ristimisel antud. Meil on näiteks küllalt Marta'sid, Eliisabet'e, Kaabriel'e aga kas on olnud kuulda kunagi ka Marfa'sid, Jelizaveeta'sid ja Gavriil'e. Eestlane, kes kunagi pole õppinud venekeelt ei mõista ega saagi hääldada selliseid nimesid. Endise vene valitsuse päevil, kui küll aeti tugevat venestamise poliitikat ja sel rindel pidid võitlema isegi ap. õigeusu vaimulikud, leidus nende seas mitmeidki nii liberaalseid mehi, kes sünnimeetrikasse n. n. vene nime kõrvale aetasid ka nimekirjutusviisi nagu see tegelikus tarvitamises meil Eestis.

Ka Lääne Euroopas ei tunta Gavriil'e, Jelizaveeta'sid, Jelena'sid, vaid kõik need nimed on kohaldatud vastavatele keeltele.

Asja sisuliseks vaatluseks teeme lühikese matka keeleteaduse valdkonda. Kiriku kaanonite järgi võis kreeka-katoliku usku ristitavale anda vaid pühikute nimistus („Святцы“) leiduvaid nimesid. Mõned neist nimedest osutuvad aga puhtteoreetiliseks nagu „Иоанн“, „Иоаким“, „Сергий“, „Алексий“, sest nii nimetati ainult selle nimelisi pühikuid ja ka vaimulikke. Vene keele praegune struktuur ei armasta mitmet kõrvutiseisvat täishäälikut ja seepärast on tekkinud „Иоанн-ist“, — „Иван“, „Иоаким-ist“ — „Яким“, „Еким“ — või „Аким“. Siit näeme, et vene keel on tublisti mõjustanud pühakutenimetus leiduvaid nimesid. Eesti keelele on see mõjustamine aga täiesti keelatud. Vene võimud andsid nähtavasti eesti keele omapärasusele teatud eluõiguse ja seepärast ei tohiks meiega olla liiga konservatiivsed ses suhtes. Päris tihti võib leida Juhan'eid, kellel vene meetrikas on kirjutatud Joann ja sulgudes Juhan või Johan-

nes, ehk koguni Jaan (ka selliselt on seda nime transkribeeritud) ja kodanlikud tunnistised juba vene valitsuse päevil antud välja Juhani nimele. Nüüd aga tuleb see mees perekonnaseisuametniku juurde, kus hoolimata tema protestist kirjutatakse jällegi Joann.

Nõnda nimetatud vene (suures enamuses küll juudi, kreeka, rooma ja isegi skandinaavia päritoluga) nimede transkribeerimisel eesti keelde tuleb arvestada, et asjaolul, et vene keeles „e“ sõna alul hääldatakse sageli kui „je“ polegi nii määravat tähtsust kui vahest arvatakse, kuna ta nii hääldetakse sel puhul kui ta on rõhuline. „E-ga“ algavais nimedes lasub aga rõhk kaugematel silpidel, ning esimese silbi „e“ hääldatakse kuidagi ebamääraselt, nagu näit. „Илена“ („Aljoona“, „Ivgeenia“ jne. Ja sellest nähtub, et foneetiline külg ei õigustagi kirjutama „Jelena“, „Jevgeeni“ vaid kuidagi teisiti.

„Ефим“ on kreeka nime „Εφραμοσ“ vene keelde transkriptsioon. „Ев“ hääldatakse kahteviisi: Reuchlin'i järgi „ev“ (evgeenika) ja Erasmus'e järgi — „eu“ (öi) — (eugeenika-öigeenika). # (fita ehk theeta) vastavate hääldamiste järgi „f“ ja „th“. Nii siis „Ефим“ tuleks kirjutada „Evfüümos“, „Evfüüm“ või „Evfim“ (Reuchlini järgi), ehk „Euthüümos“, „Euthüüm“ (Erasmus). „Евгений“ tuleks kirjutada „Evggeeni“, ehk „Eugeeni“ ehk „Eugen“; „Евсевий“ — „Evssevi“ (Reuchlin) või „Eusebius“ (Erasmus) jne. Kirjutusviis nagu „Jefim“, „Jevgeeni“ ja „Jevsewi“ aga vaevalt on millegagi põhjendatud.

Eesnimi „Елена“ on kreeka „Ελενη“. Märk „Е“ ees võrdu on „h“-le ja viimane täht (ita või eta) hääldatakse Reuchlin'i järgi „i“ ja Erasmus'e järgi „e“. Nii siis „Heleen i“ või „Heleen e“. Et vene keeles see nimi kirjutatakse „Елена“, on seletatav seega, et seal „h“-le vastavat tähte polegi ja naiste nimed lõpevad kas „a“-ga või „-ga“. Kuna aga vene fleksiad (sugunimede lõpud) eesti kodanikkuse suhtes pole mõõduandvad, siis nimi „Елена“ tuleks eesti keeles kirjutada kreeka algupära kohaselt „Heleen i“ või Heleene, kuid mitte milgil tingimusel „Jelena“. Muidugi kui keegi avaldab eriti soovi oma nime kirjutada „Jelena“, siis ehk võiks seda veel kuidagi teha.

Aluseta tundub ka nõue nime „Елизавета“ kirjutada „Jelizaveta“ks. Eestikeelses piiblis on see nimi kirjutatud „Eliisa-

bet, kuna kiriku slaavikeeles on see nimi kirjutatud „Елисаветъ“. Kui arvestada asjaolu, et piibel on tõlgitud kiriku slaavikeelde kreekakeelest tugeses praegusele Reuchlin'i hääldamise printsibile kus „β“ hääldatakse kui „v“ ja arvestada seda, et Eesti kuulub ladina tähestikuga maa-de hulka, kus enamuses pooldatakse Erasmus'e hääldamist, mille järgi „β“ hääldatakse kui ladina „b“, siis tuleb arvata, et see nimi eesti keeles „Eliisabet“ ja ainult erandjuhtumil, asjaosaliste erilisel soovil võiks ehk tulla küsimusse „Jelizaveeta“, kuigi kõigiti põhjendamatu kirjutusviis.

Kõige eeltoodu najal tohiks vist tulla arvamisele, et meil n.n. vene eesnimede transkribeerimise eesti keelde võiks ehk küll veel võtta revideerimisele ja tervitavaim oleks kui selle küsimuse otsustaks autoriteetseist keeleteadlasist koostuv komisjon. Igas kultuurriigis on nimed enam-vähem kohandatud vastavale keelele ja seepärast poleks vist ülekohtune, kui meil Eestiski sünniks samuti.

Omas esimeses kirjutises sama ajakirja veergudel puudutasin võörtähtede nagu rootsi „ä“ jne. märkimise küsimust. Nüüd sellele reageerides seletab T.T. et sellised tähed tuleb lihtsalt ülevõtta, kuid jätab lisamata kuhu tähestikus või kartotegis asetada sellised tähed. See on ka üks küsimusi, mis nõuab lahendust.

Puudutades kohanime kirjutusviisi, pean tarvilikuks siin märkida seda, et jääb täiesti arusaamatuks, kuidas kuue või seitsme aasta jooksul (v. Eestikeel nr. 3—5 1925) pole jõutud nii kaugele, et Akadeemilise Emakeele Seltsi juhatuse poolt väljatöötatud omavalitsuste nimistu oleks leidnud ametlikku tunnustamist. Arvan, et ka Kohtu- ja siseministerium asja kiirustamiseks oleks jõudnud teha paljugi, kuigi õieti Hariduse- ja sotsiaalministeriumi peaks see küsimus huvitama. Meil on terve rida omavalitsuste nimetusi, mis võörkeelte (vene, saksa) mõjul on tugevasti moonutatud ja juba rahvastunne peaks sundima neid korrigeerima ja rahvapärastama. T. T. seletuse järgi omavalitsuste nimetusi tuleb tarvitada nii, nagu seda kirjutavad omavalitsused ise. Tallinna Perekonnaseisuamet sai ka ministeriumist ühe omavalitsuste (valdade) nimistu, mis arvatavasti koostatudki sel põhimõttel. Huvitav on aga see, et ministeriumist saadetud nimistus esineb „Riisipere“ vald,

kuna kirjad saabuvad, vähemalt Tallinna Perekonnaseisuametisse „Riisepere“ vallast, nagu nähtub kirjadele asetatud tempelitest. Eesti Aadressraamatus 1932. a. väljaandes esineb „Riisipere“ vald. Küsimus endast pole küll nii väga oluline, kuid tõendab kujukalt, et eksimused omavalitsuste nimetuste alal on võimalikud. Ja selliseid näiteid võiks tuua veelgi.

T. T. omas kirjutises samas ajakirjas leiab, et nende ridade kirjutaja kahtlustavat ministeriumi kahesuguse mõõdupuu tarvitamises. Lubatagu aga siinkohal kinnitada, et ma pole kahtlustanud ministeriumi, ega kavatsegi seda teha ka tulevikus. Minu väljendus, et ministerium sellest suurel tülil küsimust ei tee, kui perekonnaseisuametnikud-vaimulikud sünni-, abielu- ja surmakohtadena sageli märgivad külade, mõisate ja muid nimetusi, ei väljenda kuidagi kahtlustust ministeriumi vastu kahesuguse mõõdupuu tarvitamises, sest võimalik, et ka siis sellest erilist küsimust ei tehta, kui ka omavalitsuse perekonnaseisuametnikud samuti talitavad. Niipalju kui aga Tallinna perekonnaseisuametisse saabunud aktiärakirjadest nähtub, eksivad perekonnaseisuametnikud-vaimulikud sel alal rohkem, kui omavalitsuste perekonnaseisuametnikud. Et see nii on, seda tõendab ka osalt järgnev väljavõte linnade ja alevite perekonnaseisuametnikkude päeva protokollist 1931. a., kus ühe perekonnaseisuametniku (mitte Tallinna!) ettepanekul võeti vastu sooviavaldus „et Kohtu- ja siseministerium juhiks vaimulikkude perekonnaseisuametnikkude tähelepanu sellele, et nemad vana kombe järele ei kannaks aktidesse kodanikkude sünni-, abielu- ja surmakohana mitte koguduse nimetust, vaid omavalitsuse üksust (linn, alev, vald), nagu seda Perekonnaseisuseadus nõuab.“

Lõpetades kirjutist ei saa jätta märkimata, et muljete järgi, mis nende ridade kirjutaja saanud linnade ja alevite perekonnaseisuametnikkude nõupidamisil, kus Kohtu- ja siseministeriumi esindajana viibinud ka T. T. ja T. T. viimase kirjutise järgi võib tulla ainult ühele arvamisele, mis osutubki kogu probleemi raskuspunktiks: ministeriumis peetakse õnnelikult lahendamatuks terve rida küsimusi, millede suhtes aga perekonnaseisuametkonnas ollakse pisut teisel arvamisel. Kes osavõtnud linnade ja alevite perekonnaseisuametnikkude päevist ja tunneb seal vastuvõetud resolutsioone ja sooviavaldusi,

see teab ka, et ministeeriumis osale resolutsioonidele ja sooviavaldusile on seni reageeritud, kuid võrdlemisi tagasihoidlikult. Võimalik on, et selleks on olnud ka kaaluvad põhjused, sest me teame, et kogu perekonnaseisu küsimuse reform on uus ja sel alal tekkivaid probleeme saame lahendada aastaid.

Üks seisukoht aga peaks vist olema nii-

hästi Kohtu- ja siseministeeriumil, kui ka perekonnaseisuametnikel s. o. tervitama iga algatust, mis mõeldud tekkinud ja tekkinud küsimuste lahendamiseks. Eriarvamised võivad ju kerkida sel puhul, kuid eluõiguse peaks saama ikkagi need seisukohad ja veened, mis tegelikule elule kõige lähemad ja mis peale põhjalikku kaalutelu osutavad kõige vastuvõetavamaiks.

Omavalitsustegelasi.

Erich Muuga kümme aastat koolinõunikuna.

1. juulil s. a. võis koolinõunik Erich Muuga vaadata tagasi oma juba kümme aastat kestnud vastutuserikkale tegevusele noorte kodanikkude kasvatamise juhtimisel Võrumaal.

Erich Muuga lõpetas 1902. a. Oudova linna kõrgema algkooli, 1908. a. gümnaasiumi ja 1908—1912. a. jätkas oma haridust Moskva ülikoolis, mille loodusteaduskonna ta lõpetas 1912. a. kevadel I astme diplomiga. 1913—1914. kooliaastal õppis Moskva Õpperingkonna poolt asutatud kõrgematel pedagoogilistel kursustel, mille lõpetades sooritas nõutavad õpetajakutse eksamid.

1. juulil 1923. a. asus hra E. Muuga koolinõuniku kohale Võrumaal, kus tema töö Eesti koolielu kui ka üldise noorsoo kasvatamise tegelikul juhtimisel pole ol-

nud sugugi kerge. Laialdane maakond ligi saja kooliga on temalt nõudnud pea-aegu alalist viibimist revideerimiste reisiridel, eriti veel, et tuli alus luua rahva elu tegelikkudele nõuetele vastav koolivõrk, tuli endise veneaegse venevaimulise kooli asemele luua uus uue Eesti kohane kool, sellele valmistada ette alles õpetajaidki.

Ent alati lahke, otsekohene ja õiglane nii õpetajate kui lastevanemate vastu, on hra Muuga oma kümneaastase tegevuse kestel suutnud võita üldise lugupidamise ning sooja poolehoidu kõikide poolt, kellega temal omal tegevusealal tulnud ette kokupuutumisi.

Soovime hra koolinõunik E. Muuga'le tema juubeli puhul tervist ning jõudu veel kaua eduga töötada Võrumaa koolielu, noorsoo kasvatuse ning rahvahariduse korraldamise aladel.

E. Maaomavalitsuste Liidu ja omavalitsuste tegevusest.

Eesti Maaomavalitsuste Liidu juhatuse koosolek 22. juunil 1933. a. Tallinnas, Liidu büroo ruumes.

Koos: 6 juhatuse liiget.

§ 1.

Petseri m/v. poolt on pööratud Liidu poole, et Liit astuks samme selleks, et edaspidi loomaarstide ümberpaigutamine võiks toimuda ainult kohaliku maaomavalitsuse arvamise ärakuulamisel.

Otsustatakse saata märgukiri Põllutöministeeriumile, et tulevikus loomaarstide ümberpaigutamisel küsitakse enne maaomavalitsuse seisukohta.

§ 2.

Paljud vallavalitsused on pööranud Liidu poole palvega, et maksude lisaraha-de võtmine kaotatakse.

Otsustatakse saata vallavalitsuste kirjad ühes Liidu seisukohtadega Kohtu- ja sise- ning Majanduseministeeriumile.

§ 3.

Mõned vallavalitsused on pööranud Liidu poole palvega, et kaotataks praegune kord, kus vallavalitsused on kohustatud saatma politseikomissarile nimekirjad kohalikele konstaablile saadetavatest maksunõudmistest.

Otsustatakse saata märgukiri Kohtu- ja sisemin. adm. osakonnale, et kuigi on vajaline komisaride kontroll konstaablite tegevuse üle, siiski ei võiks see sündida vallavalitsuste töö suurendamise arvel ning tuleks edaspidi korraldada asja nii, et kõik maksunõudmised läheks otsekohe politseikomissari kaudu.

§ 4.

Vana-Roosa v/val. on pööranud Liidu poole palvega, et vallal on koolimaja ehituslaenu tähtajalised maksud ja %% juuba mitu aastat maksmata ja vald ei suuda ka seda teha, mispärast need tuleks kustutada.

Otsustatakse saata märgukiri Hariduse- ja sotsiaalministeeriumile ja toetada vallaval. palvet %%-tide kustutamise osas, kuna aga tähtajaliste tasusummade osas paluda moratooriumi.

§ 5.

Kõnnu v/v. on pööranud Liidu poole palvega, et Liit korraldaks vallavalitsuste keskel ringkümimuse elanike registreerimise kohta maal.

Otsustatakse avaldada „Maaomavalitsuses“ üleskutse valdadele ja paluda vallavalitsuste kirjalikke seisukohti nimetatud küsimuses.

§ 6.

Liigvalla vallaval. poolt on järjekordselt pööratud Liidu poole jalgratta passide sisseseadmise asjus.

Otsustatakse teatada Liigvalla vallavalitsusele, et nimetatud küsimuses on pööratud Linnade Liidu ja Politseivalitsuse poole, kus on aga küsimusse suhtunud eitavalt ja sellepärast ei ole võimalus ka Liidul jalgratta passide sisseseadmiseks midagi konkreetset ära teha.

§ 7.

Otsustatakse pidada Liidu nõukogu järjekorraline koosolek 5. aug. s. a. Viljandis. Päevakorras oleks referaadid Hoolekande seaduse muutmise ja hoolekandelise abi ümberkorraldamise kohta ja teiseks Elatisvahendite ja Piimaseaduse kohta.

Hoolekande küsimuse üle refereeriks Valga maavalitsuse abiesimees V. Rebane ja peasekretär F. Vellner.

Elatisvahendite ja Piimaseaduse kohta refereeriks Põllutöökoja esindaja, kellega volitakse läbirääkimisi pidama peasekretäri.

§ 8.

Liidu peasekretär F. Vellneri ettekandel on Kohtu- ja siseministeeriumi adm. osak. maaasjade juhataja h-ra Looritsa poolt palutud Liidu juhatuses kaaluda pikema omaval. tegelaste ettevalmistamise kursuse korraldamise küsimust. Otsustatakse volitada läbirääkimisi pidama selles asjas abiesimees P. Männikut ja peasekretäri F. Vellneri.

Ühtlasi asutakse seisukohale, et Liidu algatusel ja korraldusel tuleks pidada 2—3 päevalisi kursusi vallaomavalitsustegelastele ja vallasekretäridele maakondade kaupa, kus kõigepealt käsitatakse vallakohutute kui hoolekandekohtute asjaajamist ning korda ja teiseks ka üldist valla asjaajamist. Selleks asjaks otsustatakse samuti volitada eeltöid tegema abiesimees Männikut ja peasekretär Vellneri.

Omavaitsuste päevauudiseid.

Kõigile vallavalitsustele.

Riigikogus on praegu Isikutöestamise ja liikumise seaduse muutmise eelnõu, millega tahetakse uuesti sisse tuua elanikkude registreerimine maal. Omavalitsustegelaste hulgas on selle küsimuse suhtes väga lahkuminevaid vaateid, kuna ühed pooldavad elanikkude registreerimise ja majaraamatute uuesti sisseseadmist, mis on vajaline elanikkude ja maksumaksjate kontrolli huvides, teised aga leiavad, et see on asjata maarahva tülitamine ja koormamine.

Vastavalt Kõnnu vallavalitsuse ettepanekule korraldada vallavalitsuste keskel ringküsimine selles asjas, pöörame käesolevaga kõikide vallavalitsuste poole meile lähelt teatada omad seisukohad nimetatud küsimuses. Vastused palume saata hiljemalt augusti alguks aadressil — Eesti Maaomavalitsuste Liit, Tallinna. Kuna küsimus on tähtis ja aktuaalne, siis loodame, et vallavalitsused kõik meie ringküsimusele vastavad.

Eesti Maaomavalitsuste Liit.

Vastutav toimetaja: F. Wellner. Väljaandja: Eesti Maaomavalitsuste Liit.